

MEŽU IZVĒRSTA PROGRAMA

PATREIZĒJAIS STĀVOKLIS

Mežs-Latvijas tautsaimniecības stūrakmens. Tā platība divas reizes pārsniedz Pirmās republikas mežu platību, koksnes krāja -680 miljoni m³ pēc Meža monitoringa datiem. Mežaudzes aizņem 50 % no Latvijas teritorijas. Ikgadējais koksnes pieaugums-26,5 miljoni m³, bet ik gadus aiziet bojā dažādu kaitējumu rezultātā 6-7 miljoni m³. Ik gadus izcērt 10-12 milj.m³.

Mežā pēc 2000.-2008. gada vētrām un kaitēkļu savairošanās uzkrājušies 50 miljoni m³ sausokņu, vējgāzto, laužto koku, kurus vēl var izmantot. Kopšanas un sanitārās cirtes izcērt ne vairāk kā 40% no vajadzīgā apjoma.

Bebru skaits pārsniedz, pieļaujamo 10 reizes (ap 500000). Tie iekarojuši ūdenstilpnes, upju tīklu un mežu un lauku nosusināšanas sistēmas, kas totāli bojātas, bet valdība to atjaunošanai un meža ceļu būvei „nogriežusi” līdzekļus, kaut mežs ir vienīgā nozare ar pozitīvu saldo.

Likvidēts Mežierīcības institūts, kurā strādāja augstas klases profesionāļi, arī Mežu meliorācijas institūts-lai „zaļajiem” nebūtu opozīcija.

Patoloģiskā uzraudzība agonizē, meža zinātne palikusi bez valsts atbalsta.

Mežsaimniecībā notiek nepārtrauktas reorganizācijas, nav pat vīzijas nākotnei. **Iespēju robežās strādā VAS „Latvijas valsts meži”, kas uzrādījuši izcilus rādītājus ES .**

Vienīgie objektīvie dati par stāvokli mežā tiek piegādāti no Meža monitoringa-ZPI, „Silava” **darba rezultāts.** Tas gan nesniedz datus par mežsaimnieciskās darbības efektivitāti laika gaitā, ar ko agrāk nodarbojās Mežierīcības institūts, bet **pēc J.Kinnas stāšanās VMD vadībā, tika nolemts, ka mežā neatkarīgs audits nav vajadzīgs**-tas nodarbojas ar apmežojumu kontroli, medībām, privātmežu apsaimniekotāju uzraudzīšanu kopā ar „dabas draugiem,” un atskaitēm par padarīto. **Mežsargam jāuzrauga 5000-12000 ha mežu, kas nav reāli iespējams .**

„Mežu mežonīgā izlauņšana” nenotiek. Tam par iemeslu kalpo „Zaļo” ieviestā atsevišķo egļu, apšu atstāšana izcirtumos. Pēc vētrām tie ir gar zemi vai nokaltuši un traucē izkopt jaunaudzes, bīstami no darba drošības viedokļa.

Mūsu Saeima un MK no 1994.g. pilnīgi pakļāvās modē ņākušajiem „Zaļās domāšanas” recidīviem par dabas daudzveidības dominanti valsts attīstībā. Tā kā opozīcija bija atstumta no likumdošanas, tad uzvarēja „svētki mitrzemēs”, dabas daudzveidība un īpaši aizsargājamās teritorijas ar attiecīgiem mežu apsaimniekošanas ierobežojumiem, līdz pat pilnīgiem aizliegumiem ne tikai valsts mežos, bet arī privātmežos, kaut kompensācijas vēl nebija izdomātas.

Iedzīvotāju informēšana par likumīgo īpašnieku īpašuma statusu izmaiņām notika straujā tempā, lai īpašnieki nespētu protestēt. Zemes reforma tikai sāka uzņemt apgriezienus, bet Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta likums no **G.Ulmaņa 1997.g. jau bija prettiesīgi parakstīts-tika pārkāpta Satversme neeksistējot kompensācijām.**

Vēl tika apstiprināti virkne citu īpaši aizsargājamo teritoriju likumi, legalizēti lielākā daļa PSRS laikā nodibinātie liegumi. Ja kāds opozicionārs protestēja,

tad U.Rotbergs un M.Strazds draudēja sūdzēties. Saeima un MK nobijās no Pasaules dabas fonda Latvijas nodaļas priekšnieka un ornitologa, nobalsoja par visiem liegumiem, pieņēma arī Biotopu un mikroliegumu likumus, kam sekoja pats galvenais likums-Natura 2000. Latvija ir tapusi par vienīgo vietu pasaulē, kur gar visām ūdenstecēm, ezeriem, mitrzemēm ir aizsargjoslas. Tām pievienojās vēl ierobežotas saimnieciskās darbības 5 km josla gar Baltijas jūru un Rīgas jūras līci. Šīs platības sastāda pēc mūsu aprēķina 8% Latvijas teritorijas. Arī ar to nepietika un D.Vilkastes kundze nupat piebeidza Lubānas zvejnieku pretestību, jo ES domājot, ka zivju zveja neesot Latvijai nepieciešama.

ZZS ir pasaulē vēl nebijusi simbioze, kad zemnieks ar zemi, kopj mežu, bet vides inspektors kontrolē un liek art un cirst mazāk, neplaut sienu, bet applaut zāli.

Analizējot 10 gados notikušo mežos un laukos, konstatēts, ka mūsu pašu ierēdņi, nevis tikai ES, ir cēlonis bezdarbam laukos un lauku darbspējīgo cilvēku aizplūšanai uz ārzemēm darba meklējumos, jo „dabas draugi” paši izdomāja visus augšā minētos liegumus un apgrūtinājumus, kādus ES nemaz neprasa. „Zaļajai” koalīcijai ir divējāda tipa ideologi. Vienus vada fanātisms un neizpratne par mežā notiekošiem procesiem-tiem varētu pieskaitīt Latvijas Dabas fonda vadītāju J.Priednieku, Ķemeru NP direktori Kļaviņas kundzi, LOB vadošo speciālistu M. Strazdu, D.Vilkasti no VM.

Otrus vada naudas kāre, ar dabas mīlestību tiem ir mazs sakars. Attiecībā uz Latvijas valsts attīstību tā, **manuprāt, ir kaitniecība (U.Rotbergs, u.c.)**

Viņu darbība ir radījusi postošas sekas Latvijas mežsaimniecībai un lauksaimniecībai. Vides ministrija koordinē šos „dabas draugus.”

Seko mūsu bāleļiņi, kuri ieinteresēti saņemt naudiņu no dažādiem ārzemju „labdarības” fondiem par dabas vērtību atrašanu lielos apmēros-Sorosa, Life, Sapard, Natura 2000 u.c.

Maizes devēji biologiem, ornitologiem, daļai uzņēmēju, ir saistīti ar Latvijas konkurentiem pasaules koksnes tirgos un tā mums ir 684 īpaši aizsargājamas platības ap 22 % Latvijas mežu. Tikai gadu iepriekš skaitījās 373!!! Nodarīts milzīgs materiāls un morāls zaudējums, zudusi ticība politiskiem spēkiem, kuri sevi dēvējuši par Latvijas patriotiem, palielinās bezdarbs, jo nepamatotie saimnieciskās darbības ierobežojumi aizsargājamās teritorijās ir atņēmuši gribu strādāt mežā.

8.augustā pāri lielākai Latvijas daļai brāzās vispostošākā vētra kopš 67., 69.g orkāniem, kas kopā nolauza vai izgāza ap 40 miljoniem m³ koku, no kuriem ar pašu spēkiem un pieaicinātiem Krievijas, Moldāvijas, Baltkrievijas, Ukrainas pieaicinātiem viesstrādniekiem savāca ap 30 miljoni m³ koksnes, pārējie 10 miljoni palika mežā, jo nebija iespējams tos savākt ceļu un grāvju trasu trūkuma, stāvu nogāžu dēļ. Toreiz mežsargiem apgaitas bija vismaz 10 reizes mazākas par pašreizējām. *Pēc VAS "LVM" lūguma, kopā ar Ziemeļlatvijas mežsaimniecības izpilddirektoru V.Rebli un viņa vietnieku, apsekojām Madonas rajona mežus un stāvoklis man pilnīgi atgādināja iepriekš minēto vētru postījumus. Nonācām pie slēdziena, ka presē minētie skaitļi ir jāpareizina vismaz 5 reizes, jo uzskaitē ar esošo mežsargu skaitu nav iespējama. Mājās aprēķināju pēc „LA” publicētās shēmas, ka vētra ar 11 baļļu lielu spēku 28,5 līdz 32,6 m sekundē plosījusies 22,4 % no Latvijas kopplatības, 15% mērena negaisa un nokrišņu zona ar vidēji stipriem postījumiem. Pavisam negaisa postījumi aptver 59,6 %*

Latvijas teritorijas. Mani visvairāk satrauc tas, ka Latgalē un arī Vidzemes daļā nedrīkst savākt NATŪRA teritorijās nevienu koku, kaut tur netraucēti vairošies kaitēkļi, slimības, notiksies ugunsgrēki, bebrī gāzīs un appludinās mežaudzes. **Bet politiki vēl nav gatavi atzīt, ka stāvoklis ir mežos katastrofāls un šī vētra nebūs pēdējā, jo klimata pārmaiņas uz sliktu pusi ir skaidri prognozētas un vētras notiks arvien biežāk un jābeidz „zalo” māžošanās ar dabas daudzveidības prioritāti, bez skaidri formulētas valsts attīstības vīzijas.**

Kompensācijas par apgrūtinājumiem joprojām nav un acīmredzot, tās nemaksās vēl 3-4 gadus, jo valstij nav ne naudas, ne apmaiņas fonda mežam.

Daudzi likumīgie īpašnieki jau ir miruši un vēl mirs, gaidot kompensācijas, kuras tika bīdītas veselus 19 gadus. Ir cilvēks –ir problēmas; nav cilvēks-nav problēmas...

Likumdevēju korpusā jānāk profesionāļiem –Latvijas patriotiem, kas nomainītu padomju sistēmas un mežonīgā kapitālisma izaudzinātos oligarhus.

PRIEKŠLIKUMI MEŽSAIMNIECĪBAS UN MEŽRŪPNIECĪBAS ATTĪSTĪBAI UN TRŪKUMU NOVĒRŠANAI.

1) Pārstrādājams Meža likums, atjaunojams Mežierīcības institūts, atjaunojami mežu meliorācijas darbi, pārstrādājamas mācību programmas LLU; meža fonda uzskaitē jānodod zvērināto taksatoru rokās.

2) Vides ministrijas vietā pie Zemkopības ministrijas piestiprināt Vides departamentu, bez balsstiesībām 4 gadus meža likumdošana procesos.

3) Izvērtēt meža speciālistu darbību (U. Rotberga, A. Ozola, Kinnas, L. Straujuma), kuriem varam būt „pateicīgi” par „svētkiem mitrzemēs”; par nepamatotu sūdzēšanos ES dabas aizsardzības institūcijās; par Satversmei neatbilstošiem īpašuma tiesību pārkāpumiem; bez pienācīgas dokumentu sagatavošanas; ignorējot īpašnieku protestus; par sabiedrības neinformēšanu; kas radījuši valsts attīstībai graužošanas sekas.

4) Atcelt privāto un pašvaldību mežos liegumus, kuri tika izsludināti gan PSRS laikos, gan Natura 2000, Aizsargjoslu likuma, biotopu un mikroliegumu izsludināšanas gaitā. Ja meža īpašnieks vēlas sabiedrības rīcībā nodot savus meža īpašumus, lai to dara.

5) Palielināt asinātumus meža zinātnei.

6) Palielināt krājas kopšanas un sanitāro ciršu apjomus.

7) Nekavējoties uzlabot mežu patoloģisko uzraudzību

8) Aizsargjoslas jāatceļ upēs līdz 50 km garumam visos mežos. Jāpārskata ierobežojumi. Atceļama 5 km ierobežotas saimnieciskās darbības josla gar Baltijas jūru un Rīgas jūras līci.

10) Samazināt aizliegumus un ierobežojumus mežu izmantošanā visos mežos, jo tie izstrādāti ,ignorējot Latvijas dabas īpatnības un ekonomiskos apstākļus.

11) Medību saimniecībā- nekavējoties jāsamazina bebru , ūdeļu skaits.

12) Jāatjauno celulozes ,papīra ražošana Slokā. Jāatsāk 3 celulozes, papīra, kartona ražotņu projektēšana-jaudu ap 900000t

a) Ozolsalā, bijušās Jēkabpils cukurfabrikas nosēdlaukos;

b) Užavas bijušās raķešu bāzes teritorijā;

c) Staicelē, bijušās papīrfabrikas vietā.

Firma "Modo" Zviedrijā ražo koksnis izstrādājumus ar 250 Ls m³ pievienoto vērtību. Latvijas firmas 1999.g. ieguva 15400t papīra ar pievienoto vērtību 250Ls m³ par 3,8 milj.Ls. Eksportējām 2,5 milj.m³zāģbalkus,2,75 milj. m³ papīrmalkas. Ja mēs savu papīrmalku pārvērstu papīrā, dabūtu 550 milj.Ls vērtu produkciju, ja zāģbalkus-750 milj. Ls. Kopā vismaz ap 1,4 miljardi Ls. Pašreiz mēs eksportējam un ražojam sīkumus, salīdzinot ar Zviedriju, Somiju.

Jāatjauno dzelzceļu līnijas koksnis pārvadāšanai Ventspils –Liepāja-Škodas; Ierīki-Lubāna-Kuprava; Rīga-Mazsalaca-Pērnavas no Rail-Baltic ES projektējamās dzelzceļu līnijas pa bijušo šaursliežu dzelzceļu līnijas veco tiltu pār Salacas upi līdz Staicelei, tālāk līdz Mazsalacai, Rūjienai, Moissakillai.

13) Izvērst skujkoku zaļeņa pārstrādi, atjaunot furfurola ražošanu no lapkoku ciršanas atlikumiem;

14) Nekavējoši jāorganizē Rīgas, Jūrmalas, Daugavpils pilsētu mežu biežā pameža izretināšanu, sabiezināto mežaudžu retināšanu un 2005 g., 2008.g., 2010.g.vētrās gāzto koku izvākšanu. Piepilsētas mežam jābūt atpūtas un rekreācijas bāzei ,nevis pārmērīgas biežības estētiski nepievilcīgām biežņām. Veicot mežu izkopšanu ,var iegūt no tiem aptuveni 5 miljoni m³ koksnis un šķeldu, kurināmās granulas. Pie reizes samazināsies bezdarbs, sagādājot kurināmo Rīgai un Jūrmalai, Tukuma, Limbažu rajonu iedzīvotājiem.

Jākopj Latvijas reģionu šoseju un lielceļu malu meži, kuri rada apgrūtinājumu satiksmei arvien biežāko vētru postījumu rezultātā, kā arī meža dzīvnieku radīto avāriju un cilvēku upuru dēļ. Ir iespējas lauku apvidu bezdarba samazināšanā ,ceļmalas izkopjot.

Darbiem jāorganizē apmācības darba drošības noteikumu ievērošanā un iemaņu sagatavošanā.

15) Elektroenerģijas un apkures problēmas jārisina ar mūsu dabiskajiem, mūžam atjaunojamiem resursiem-meža, niedru ,krūmu, kārkļu ,mieža brāļa, salmiem, cirsmu atliekām u.c.

16) Nekavējoties jāpārtrauc nekontrolētā mežu, kūdras karjeru pārdošanu ārzemju investitoriem. Maksimālā platība vienam īpašniekam 400 ha mežu, jādzīvo uz vietas un jāvada apsaimniekošana. Nonākot pie lemtspējas Saeimā, darīsim sabiedrībai zināmu to, cik dabas resursu nekontrolēti iztirgoti :

a) lauksaimniecības zemes;

- b)meži un kūdras karjeri;
- c)kūrortu un atpūtas resursi-minerālūdeņi, sanatorijas, dūņas.

17)privātmežos saimnieciskā darbība jau labu laiku notiek dažādos līmeņos. Ar „mežonīgu izlaupišanu” sen neviens uzņēmējs nenodarbojas. „Latvijas Finiers”ko vada J.Biķis un daudzi citi uzņēmēji iekaro pasaules tirgus ,strādā gan individuāli ,gan organizē apvienības un nav nekādas vajadzības valstij ierobežot vai komandēt viņu aktivitātes. Pastāv konsultāciju dienests un ar to pietiek.

18) Jānodrošina regulāra Latvijas teritorijas fotogrāfēšana,izmantojot spektrozonālās fotoainas,uz kurām var precīzi fiksēt mežu kaitēkļu ,bebru ,apludinājumus,degumus,vētru bojājumus.

NĀKOTNES VĪZIJA

Mēs atrodamies drošākajā pasaules klimatiskajā zonā. Mums ir lieli resursi-mūžam atjaunojamais mežs, auglīgas augsnes, biezs hidrogrāfiskais tīkls, vēja, ūdens, saules enerģija, bagātīgas būvmateriālu atradnes, naftas krājumi jūras kontinentālajā šelfā un sauszemē 70 milj.t, milzīgas dzelzsrūdas atradnes nākotnei Vidzemes augstienē-ap 50 miljardi t, Staicelē-6,5 miljardi t ar 8% MnO₂, Gārsenē -16 miljardi t, kūdra 2 miljardi t ,lieli sapropeļa ,milzīgi joda, broma, sērūdeņu krājumi, lielās Skaistkalnes un Sauriešu ģipšakmens atradnes. Nevajadzīgi Krievijai atdotajā Abrenes teritorijā arī ir lielas ģipšakmens atradnes un mežu bagātības.

Tas tuvākā un tālākā nākotnē var nodrošināt latviešu tautai spožu nākotni. ja neitralizēsim Krievijas „piektās kolonas” karognesējus un slepenos aģentus, atsacīsimies no „ zaļo” avantūristiskajām ,laika gaitā nepārbaudītajām teorijām ,kuras izgāzušās pēc vētrām un pēdējās vietas Baltijas valstu vidū. Viss ir mūsu pašu rokās un galvās!

20. 11. 2008. M.Dāboliņš-zvērināts taksators,” VL” un „ TB\ LNNK”biedrs.

P.s VMD -valsts mežu dienests; LOB-ornitologu biedrība; MK-ministru kabinets; ES-Eiropas savienība; NP-nacionālais parks; VM -vides ministrija;ZPI-mežzinātņu problēmu institūts;VAS-valsts akciju sabiedrība